

ZESPÓŁ SZKÓŁ EKONOMICZNYCH W KIELCACH
rok szkolny 2025/2026

WYMAGANIA EDUKACYJNE

z uwzględnieniem efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji ujętych w podstawie programowej
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych

SPECJALIZACJA FINANSOWA - PRAKTYKA
kształcenie PRAKTYCZNE

KLASA 5

TECHNIK EKONOMISTA	Symbol cyfrowy zawodu: 331403	Liczba godzin: 90	Klasa 5: 90 godzin (3 godziny tygodniowo)
--------------------	-------------------------------	-------------------	--

ZALECANE MATERIAŁY:	<p>Portal edukacyjny - Akademia Przedsiębiorczości REVAS</p> <p>Portal edukacyjny - "Porwani przez ekonomię" - https://porwaniprzezekonomie.pl/</p> <p>Portal edukacyjny - "Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni" - https://cyber.wib.edu.pl/o-projekcie/</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://www.gov.pl/web/baza-wiedzy/abc-cyberbezpieczenstwa---nowy-poradnik-przygotowany-przez-nask-pib - https://it-szkola.edu.pl/publikacje,plik,91 - https://www.youtube.com/watch?v=BuR7Zo1e77c <p>Platforma edukacyjna OSE IT Szkoła (it-szkola.edu.pl) - https://it-szkola.edu.pl/</p> <p>Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości "Twój StartUp" - https://twojstartup.pl/</p> <p>Gry planszowe: "Chłopska Szkoła Biznesu", "Ekono-Mistrz", "Czas na Start - up"</p>
------------------------	--

A. WYMAGANIA EDUKACYJNE Z UWZGLĘDNIENIEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I KRYTERIÓW WERYFIKACJI UJĘTYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z OBOWIĄZKOWYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

1. REVAS - AKADEMIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI - GRA SYMULACYJNA

Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przypomina sobie czym jest biznes plan ● przypomina sobie czym jest model biznesowy ● wie czym jest talent ● zna pojęcie: kwalifikacji, kompetencji, predyspozycji ● wie na jakich talentach mógłby budować swoją przedsiębiorczość, swój rozwój zawodowy ● zna i wyjaśnia pojęcie marketingu ● zna funkcję marketingu w przedsiębiorstwie ● definiuje personę marketingową ● zna zakładki w grze: oferta, inwestycje, hr, dostawcy, marketing, sprzedaż finanse, lista błędów ● zna podział zakładek na: decyzje, wyniki ● określa nazwę firmy ● określa misję firmy ● zakłada skrzynkę do poczty elektronicznej
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zna elementy koncepcji promotion - mix ● wie w jaki sposób zaplanować i prowadzić kampanię promocyjną ● rozumie znaczenie decyzji podejmowanych w poszczególnych zakładkach ● potrafi odczytać i rozumie znaczenie zakładki wyniki ● rozumie w jakim celu i jak wykorzystywać możliwość podglądu poprzednich rund ● rozumie różnice jakie wynikają z samodzielnego prowadzenia firmy, a prowadzeniu firmy ze współnikami w zakresie podejmowania decyzji ● przydziela role członkom zespołu w zależności od zdolności, umiejętności, zakresu wiedzy ● decyduje jakie usługi będzie oferować swoim klientom ● prognozuje wielkość popytu ● umie odczytać raport z poprzedniej rundy, jako podsumowanie swojej pracy ● odczytuje zapisy Podatkowej Księgi Przychodów i Rozchodów będącej podsumowaniem kwestii finansowej ● rozumie zapisy w zakładce Bank oraz sprawdza swoje finanse i patrzy jak zmieniał się stan Jego konta po poszczególnych operacjach ● rozumie zapisy w zakładce Inwestycje – stanowiska, po przejściu do karty z wynikami, sprawdza rezultaty decyzji wszystkich zespołów dot. zakupu

	<p>stanowisk</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wszystkie potrzebne sprzęty i zasoby oraz zatrudnia pracowników w ilości odpowiedniej, żeby obsłużyć prognozowany popyt
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie różnice między biznesplanem, a modelem biznesowym • charakteryzuje elementy marketingu mix • rozumie złożoność procesu przygotowania kampanii reklamowej • rozumie różnice między biznesplanem, a modelem biznesowym • umie przygotować model biznesowy dla wybranego pomysłu • potrafi rozpoznać swoje talenty • nabywa umiejętności wykorzystywania swoich talentów • ma świadomość swojej osoby • charakteryzuje elementy marketingu mix • rozumie i tłumaczy zagadnienia marketingowe • potrafi wskazać podstawowe narzędzia promocji online oraz offline • potrafi przygotować i przeanalizować dokumenty potrzebne do przeprowadzenia kampanii reklamowej • wie czym jest wynik ekonomiczny • wie jak ważne jest zadowolenie pracowników • zdaje sobie sprawę, że zadowolenie klientów jest kluczem do zbudowania trwałych relacji z klientem i jego lojalności • rozumie, że wynik ekonomiczny ocenia jakość firmy od strony finansowej • bierze pod uwagę wynik finansowy oraz zmianę wartości firmy • rozumie jakie czynniki wpływają na poziom zadowolenia pracowników • potrafi zaplanować działania, które będą wpływały na wzrost zadowolenia klientów • ocenia w jakim zakresie decyzje inwestycyjne wpływają na rozwój firmy • odczytuje wskaźnik zadłużenia i ocenia ryzyko podejmowanych działań w zakresie kredytów i pożyczek • porównuje popyt swojej firmy na poszczególne usługi z konkurencją • umie odczytać raport z poprzedniej rundy, jako podsumowanie swojej pracy • wie na czym polega inwestowanie w wyposażenie • wie jaki wpływ na pracę mają szkolenia pracowników • potrafi podjąć decyzje w zakresie inwestowania w wyposażenie • rozumie, że jakość wykonywanych usług zależy w dużej mierze od doświadczenia pracowników. • rozumie, że na rynku ciągle pojawiają się nowości, więc jedynym sposobem na bycie 'na bieżąco' jest szkolenie pracowników • potrafi wybrać, w które warto zainwestować pod kątem: wzrostu zadowolenia pracowników, zwiększenia doświadczenia, redukcją ryzyka reklamacji, oraz wzrostu zadowolenia klientów.
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze dokumenty mówiące o prawach człowieka

	<ul style="list-style-type: none"> ● wie jak i dlaczego należy chronić swoje dane osobowe ● wie jak powinien dochodzić swoich praw jako konsument ● wie że jako konsument powinien zachowywać się etycznie ● wie jak nie dać się oszukać nieuczciwym praktykom rynkowym ● wie jak się zachować w przypadku oszukania ● umie odczytać raport z poprzedniej rundy, jako podsumowanie swojej pracy ● definiuje marketing tradycyjny ● wymienia narzędzia jakimi można się posługiwać w zakresie marketingu tradycyjnego ● definiuje marketing internetowy ● wymienia narzędzia jakimi można się posługiwać w zakresie marketingu internetowego
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje przykłady łamania praw człowieka, dziecka ● przedstawia genezę praw człowieka ● potrafi przygotować argumentację i zredagować reklamację ● przyjmuje postawy zgodne z zasadami etycznymi ● potrafi na podstawie kosztu emisji wyliczyć całkowity koszt reklamy ● potrafi odczytać “zasięg”, aby dowiedzieć się jaka część docelowej grupy klientów korzysta z reklamy ● rozumie, że każde medium ma swoją politykę zniżek i potrafi zaplanować swoją kampanię reklamową po przeanalizowaniu oferty każdego ● potrafi wybrać odpowiednią formę marketingu internetowego biorąc pod uwagę koszt uruchomienia i utrzymania ● rozumie, że profesjonalizm w zakresie marketingu internetowego jest niezwykle ważny ● potrafi ocenić, czy opłaca się inwestowanie w wybraną formę marketingu internetowego ● potrafi podjąć decyzję we wszystkich dostępnych zakładkach i wyciągać na ich podstawie wnioski służące poprawie sytuacji firmy (dostępne zakładki to: oferta, inwestycje, hr, dostawcy, marketing, sprzedaż, finanse, karta wyników, lista błędów)
2. PROJEKT EDUKACYJNY - “PORWANI PRZEZ EKONOMIĘ”	
Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zna cel powstania projektu ● wymienia korzyści związane z udziałem w projekcie ● wie, że najważniejszy jest dobry pomysł, gdy planuje się własną firmę ● wie, w jaki sposób bank może pomóc przy zakładaniu firmy ● zna podstawowe formy oszczędzania ● zna i definiuje pojęcia: oszczędzanie, procent, lokata, konto oszczędnościowe, oszczędzanie ● zna i rozumie pojęcia: płaca, nierówności płacowe, wydajność pracy, umie rozszyfrować skrót PKB, ● wie jak należy liczyć PKB i wartość dodaną ● wie, że pod względem poziomu rozwoju kraje są podzielone na grupy ● wie, że wartość PKB na jednego mieszkańca zależy od zasobów kraju

	<ul style="list-style-type: none"> ● definiuje czym jest wzrost gospodarczy ● wymienia przyczyny wzrostu gospodarczego ● zna i rozumie pojęcia: inflacja, spirala inflacyjna, inflacja zawieszona, hiperinflacja; ● zna definicję pieniądza ● wie jakie cechy posiada pieniądz ● zna historię powstania pieniądza ● wie co to jest rynek pracy, podaź pracy, popyt na pracę, płaca, bezrobocie, stopa bezrobocia, płaca minimalna; ● zna rodzaje bezrobocia; ● wie czym jest nierówność dochodowa; ● zna pojęcie rewolucji przemysłowe ● zna historię powstania systemu emerytalnego ● wie co było pierwsze Państwo, czy gospodarka i w jaki sposób powstał rynek ● wie czym jest deficyt i jak powstaje ● definiuje dług publiczny ● zna cel polityki ● wie w jaki sposób demokracja wpływa na rozwój ● wymienia prawdy dotyczące polityki ● zna ograniczenia jakie niesie cykl polityczny ● definiuje pojęcie populizmu ● zna pojęcie globalizacji; ● wie czym jest kryzys gospodarczy
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozumie, że w krajach o wyższych płacach są z reguły wyższe ceny i tym samym koszty życia, a w krajach o niższych płacach ceny są z reguły niższe, ● rozumie, że poziom płac wynika z różnych powodów, w tym przede wszystkim od różnic w wydajności pracy, ● rozumie, że PKB nie mierzy idealnie dobrobytu społeczeństwa ● wie skąd można pozyskać większy kapitał ● zna negatywne skutki wysokiej inflacji dla gospodarki i społeczeństwa; ● zna sposoby walki państwa z inflacją oraz ich skutki; wie na czym polega polityka pieniężna państwa ● wie na skąd się biorą odsetki ● wie jak należy inwestować ● zna sposoby niwelowania nierówności dochodowych; zna definicje dochodu gwarantowanego ● wie na czym polega państwowy system emerytalny ● rozumie, że państwo powinno zachęcać ludzi do pracy ● wie jakimi regulacjami dysponuje Państwo w zakresie rynku ● wymienia zadania ● Państwa ● zna sposoby na uniknięcie bankructwa przez Państwo

	<ul style="list-style-type: none"> ● wie, że w wyniku globalizacji, w ostatnich 50 latach nastąpił drastyczny wzrost globalnego PKB i światowego handlu, a międzynarodowe firmy rozlokowały swoją sprzedaż i produkcję na całym świecie; ● wie, że w wyniku globalizacji największe międzynarodowe przedsiębiorstwa mają większe przychody niż PKB większości krajów świata;– ● wie na czym polega globalna gospodarka ● wymienia bariery gospodarcze dawniej i dziś ● zna działanie rynku walutowego ● zna przyczyny kryzysów gospodarczych
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozumie w jaki sposób może dzięki projektowi ulepszyć swoje ekonomiczne umiejętności ● wskazuje różnicę między poszczególnymi produktami oszczędnościowymi ● korzysta z przykładowych kalkulatorów związanych z oszczędzaniem ● potrafi wyliczyć kwotę, którą mógłby zaoszczędzić, korzystając z produktu do regularnego oszczędzania ● wyszukuje czynniki wpływające na różnice w wydajności pracy i inne powody zróżnicowania płac, ● oblicza wskaźniki wydajności pracy w ujęciu ilościowym i wartościowym, ● umie wskazać na podstawie PKB, który kraj jest lepiej rozwinięty ● wie, że wyższa wartość PKB oznacza wyższy poziom życia ● wie dlaczego wytwarzany PKB w każdym kraju jest inny ● rozumie jak ważna jest wiedza i innowacyjność ● rozumie, że nie wszystkie narody oszczędzają i inwestują tak samo ● wie, jak ważny jest wzrost gospodarczy długoterminowy ● zna warunki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu ● rozumie, że stopa inflacji dla poszczególnych ludzi będzie różna, gdyż zależy od ich wydatków, lecz zawsze inflacja jest najbardziej dotkliwa dla osób mniej zamożnych; ● rozumie dlaczego najskuteczniejszym sposobem na zatrzymanie spirali inflacyjnej jest ograniczenie ilości pieniędzy na rynku; ● potrafi wymienić i wyjaśnić kolejne etapy powstawania spirali inflacyjnej; ● oblicza stopę inflacji dla przykładowego koszyka dóbr; ● wie do czego służą pieniądze ● zna różne formy płatności ● wie co to są kryptowaluty ● poznaje wartość oszczędzania i planowania wydatków ● wie dlaczego ludzie oszczędzają pieniądze ● rozumie, że z inwestowaniem związane jest ryzyko ● potrafi wskazać w jakiej sytuacji nierównowaga między podażą i popytem na rynku pracy nie jest zjawiskiem negatywnym; ● wskazuje przyczyny nierówności dochodowych; ● wie jaki wpływ na strukturę zatrudnienia ma rewolucja przemysłowa ● wie, że wraz ze zmianami technologicznymi spada zapotrzebowanie na niektóre zawody ● charakteryzuje system emerytalny w Polsce ● wymienia argumenty przemawiające za istnieniem firm państwowych

	<ul style="list-style-type: none"> ● definiuje pojęcie prywatyzacji ● wymienia argumenty przemawiające za prywatyzowanym ● wskazuje korzyści dla współpracy gospodarczej wynikające z globalizacji: swobodę przepływu kapitału, towarów i pracowników, wzrost handlu, korzyści skali; ● rozumie jak globalizacja wpływa na rozwój ● rozumie w jaki sposób kryzysy finansowe przenoszą się na globalną gospodarkę ● wie jak zmiany klimatyczne wpływają na zasoby Ziemi ● wymienia formy energetyki odnawialnej ● zna zależności między zasobami Ziemi, a wzrostem gospodarczym ● rozumie w jaki sposób kryzys klimatyczny może wpłynąć na PKB
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● za pomocą Internetu wyszukuje dane o wysokości płac na wybranych stanowiskach w różnych krajach ● jest przekonany, że choć zjawisko nierówności płacowych między krajami jest naturalne, to można dążyć do ich wyrównania poprzez działania na rzecz zwiększenia wydajności pracy; ● postrzega rozwój gospodarczy jako wartość ● umie ocenić zmiany PKB w czasie ● rozpoznaje różnice między nominalnym i realnym PKB ● wie na czym polega działalność banków ● wie, że trzeba oszczędzać ● rozumie, że oszczędności w banku są bezpieczną formą oszczędzania ● umie odróżnić inwestycje najbardziej bezpieczne od tych, którym towarzyszy największe ryzyko; ● wyjaśnia dlaczego nie wszyscy ludzie pracują; ● potrafi wyjaśnić w przyczyny niskiego bezrobocia oraz jakie działania prowadzą do niwelowania zbyt wysokiego bezrobocia; ● wyjaśnia zależność między stopą bezrobocia a zmianą wysokości płac. ● wyjaśnia czym jest krąg nędzy; ● wie, że przy niektórych czynnościach roboty są lepsze od ludzi, a w niektórych nie ● wie, jakie powinien mieć kompetencje po skończeniu szkoły, aby zdobyć pracę ● wie skąd się biorą pieniądze na wypłaty emerytur ● rozumie, że zmiany demograficzne wymuszają reformy systemu emerytalnego ● rozumie zadania pełnione przez Państwo w zakresie stanowienia i przestrzegania prawa ● rozumie wpływ wysokości długu publicznego na coroczny koszt odsetek od zadłużenia ● rozumie z czym wiąże się ochrona pracowników w przedsiębiorstwach państwowych ● rozumie dlaczego polityka dzieli społeczeństwo i w jaki sposób się to odbywa ● wskazuje pozytywne efekty współpracy międzynarodowej dla firm, pracowników, konsumentów i właścicieli kapitału w postaci m.in: obniżenia kosztów produkcji, wyższej wydajności, tańszych produktów, większego wyboru produktów, wyższych płac dla pracowników i większych zysków dla przedsiębiorstw ● porównuje wpływ barier gospodarczych na przestrzeni lat ● analizuje czy więcej osób traci, czy zyskuje na kryzysie

Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia negatywny wpływ efektów globalizacji (masowej turystyki, migracji, komercjalizacji kultury i ideologii konsumeryzmu) na tożsamość narodową i regionalną ludności; ● wyjaśnia negatywne konsekwencje globalizacji dla małych, lokalnych przedsiębiorstw, nie mających szans w konkurencji rynkowej z ponadnarodowymi korporacjami, dzięki ich przewadze kapitałowej, intensywnej reklamie i obniżonymi kosztami produkcji towarów i usług; ● wyjaśnia negatywne konsekwencje globalizacji dla pracowników: dumping socjalny, trwałe bezrobocie lub spadek dochodów pracowników o niskich kwalifikacjach, nierówności dochodowe; ● potrafi wskazać bezprawne działania niektórych międzynarodowych przedsiębiorstw w dążeniu do zysku, niezgodne z zasadami sprawiedliwego handlu, w szczególności: brak godziwej zapłaty za pracę i towary, niezapewnianie godnych warunków pracy, przyzwolenie na pracę dzieci i pracę niewolniczą, zanieczyszczanie środowiska; ● potrafi trafnie dobrać i prezentować w trakcie dyskusji argumenty za i przeciw globalizacji; ● jest przekonany o konieczności prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z zasadami sprawiedliwego handlu ● analizuje w jakim stopniu spadek rezerw walutowych wpływa na kryzys walutowy ● ocenia mechanizm kryzysów finansowych ● analizuje jak na ocieplenie klimatu wpływa emisja dwutlenku węgla, oraz porównuje różne źródła wykorzystywane do produkcji energii ● zastanawia się dlaczego energia odnawialna wciąż stanowi niewielki % w produkcji energii
3. CYBERBEZPIECZEŃSTWO	
Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zna i rozumie pojęcia: spam, wyciek danych ● definiuje pojęcie: fake newsy ● zna zagrożenia wynikające z podawania danych karty kredytowej ● zna terminologię świata internetu
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa w sieci ● wie jakie są rodzaje oszustw na portalach sprzedażowych, jak być świadomym użytkownikiem internetu, jaką skarbnicą wiedzy jest smartfon, ● uczy się przez działanie, dokonuje wyborów i kreuje los bohaterów ● zna zagrożenia związane z niewłaściwym przechowywaniem informacji dotyczących danych do logowania do konta bankowego ● wie jak się chronić przed niebezpieczeństwami świata internetu ● zna dobre praktyki i nawyki cyfrowe ● wie co oznacza silne hasło i dlaczego jest ważne tworzenie takich haseł ● wie jakimi metodami posługują się oszuści w okresie świątecznym ● zna misję FB
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozumie jak działają oszuści ● rozpoznaje fałszywe linki, oszustwa na pracownika banku, fałszywe strony internetowe, próby przechwycenia tożsamości

	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje potencjalne niebezpieczeństwa ● wie czym jest malware ● wie dlaczego media społecznościowe powinny być sabbatical ● wie, dlaczego oszuści wykorzystują świąteczny czas żeby wyłudzić dane ● wymienia standardy społeczności, czyli co wolno, a czego nie wolno publikować ● wie jak ważna jest tożsamość na FB ● rozumie dlaczego ważne jest przestrzeganie standardów społeczności
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi w taki sposób publikować zdjęcia i materiały w sieci, by chronić swoje dane i wizerunek ● potrafi stosować zabezpieczenia mające na celu ochronę danych ● rozpoznaje i reaguje w sytuacji wyłudzeń na znajomego, pracownika banku itp. ● potrafi przewidzieć, co wydarzy się po podjęciu określonej decyzji ● zachowuje czujność w zakresie oszustw lub prób wyłudzeń ● potrafi zidentyfikować niebezpieczeństwo i przedsięwziąć środki w celu ochrony siebie i swoich danych ● potrafi tworzyć silne hasła ● potrafi zabezpieczać media społecznościowe ● potrafi zgłosić incydent bezpieczeństwa ● umie rozpoznać fałszywe kartki z życzeniami ● rozumie na czym polega private checkup
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ocenia, które z publikowanych informacji mogą ułatwiać cyberatak ● stosuje podwójne uwierzytelnienie ● analizuje sposoby działania przestępców internetowych pod kątem metod, wpływania na emocje, czy działań automatycznych ● opracowuje system i sposób bezpiecznego przechowywania ważnych danych ● wykorzystuje poznane dobre praktyki i nawyki cyfrowe ● rozpoznaje fejkowe pomocowe zbiórki pieniędzy ● ocenia czy "wyjątkowa okazja" nie jest próbą oszustwa ● decyduje kto ma prawo tagować i kogo zablokować
4. KURSY E-LEARNINGOWE - CYBERZAGROŻENIA/CYBERBEZPIECZEŃSTWO	
Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● definiuje pojęcie urzędnika "przypadkowe" ● wie czym jest manager haseł ● wie czym jest moderacja wtórna ● zna zasadę prawa do zapomnienia ● rozwija skrót CERT, APT

	<ul style="list-style-type: none"> • wie czym jest synchroniczny szyfr strumieniowy • zna rozwinięcie skrótu IDS • wie co zawiera bezpieczne hasło • definiuje pojęcie “fake news”
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wagę “wylogowywania” • rozumie na czym polega anonimowość w sieci • zna działania, które należy podjąć w sytuacji gdy jest się świadkiem hejtu w internecie • wie czym jest wizerunek w sieci • definiuje Phishing, Conficker, wyłudzenie nigeryjskie • wie którą z metod szyfrowania najtrudniej złamać • wie jakie są rodzaje ataków i zna klasę Denial of service • wie, że istnieją rodzaje ataków, których celem jest poprawienie bezpieczeństwa • wie jakie zadania należy wykonać w celu zabezpieczenia się przed włamaniem na urządzenie • wie w jaki sposób media społecznościowe przyczyniają się do szerzenia fake newsów
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymyślić bezpieczne hasło • rozumie ryzyko związane z decyzją o promowaniu swojej twórczości w internecie • wie jak zgłosić naruszenia i nadużycia • wskazuje skrót oznaczający oszustwa • zna podstawowe założenia kryptografii • definiuje “ransomware” • wie kim jest haker • rozpoznaje nazwy procesorów mających funkcję śledzenia • zwraca uwagę na źródło otrzymanych informacji • weryfikuje rzetelność źródła otrzymanych informacji
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zareagować w przypadku włamania na konto społecznościowe • umie zareagować gdy otrzymuje pogróżki • potrafi zareagować w przypadku gdy znajdzie treści dotyczące swojej osoby, na które nie wyrażał zgody • właściwie reaguje na wiadomości typu SPAM • tłumaczy zastosowanie stenografii • rozpoznaje te ataki, które służą poprawie bezpieczeństwa • umie wykonać zabezpieczenia przed włamaniem na urządzenie • rozpoznaje informacje będące fake newsami • rozumie działanie bańki informacyjnej

Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● umie zareagować w przypadku ● przewiduje konsekwencje, gdy ktoś włamał się na konto społecznościowe ● potrafi budować społeczność wokół swojej twórczości w sieci i wybrać odpowiednie ustawienia w tym zakresie ● odróżnia konstruktywną krytykę od hejtu ● potrafi korzystać z prawa do zapomnienia ● umiejętnie kreuje swój wizerunek w sieci ● potrafi przeskanować komputer pod kątem zainfekowania ● rozumie na czym polega kodowanie szyfrem Cezara ● wskazuje definicję systemu HIDS ● analizuje czego unikać, by zachować bezpieczeństwo w sieci ● dyskutuje na temat korzystania z cudzej sieci Wi-fi ● poprawnie reaguje na wiadomości otrzymane z banku ● dyskutuje na temat działania propagandy ● analizuje informacje medialne
5. EDUKACYJNE GRY PLANSZOWE	
Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● poznaje podstawowe zjawiska zachodzące na wolnym rynku ● definiuje podstawowe pojęcia ekonomiczne np: podatek, podaź popyt, import. itp. ● uczy się planować ● wie co zrobić, by założyć firmę z Fundacją Rozwoju Przedsiębiorczości i jakie to daje korzyści dla początkującego przedsiębiorcy
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ma możliwość sprawdzenia się w roli przedsiębiorcy ● opisuje hasło w maksymalnie czterech słowach ● stosuje strategiczne myślenie
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ćwiczy szybkie podejmowanie decyzji w warunkach konkurencji i presji czasu ● potrafi opisać pojęcia ekonomiczne używając synonimów, obrazów słownych przy pominięciu nazwy, którą mają za zadanie odgadnąć gracze ● potrafi współpracować ● rozumie na jakiej zasadzie działa firma objęta wsparciem Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie podatków, składek ZUS, osobowości prawnej, loga itp.
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● stosuje w praktyce umiejętności negocjacyjne ● rozwija analityczne myślenie

	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczy umiejętność podawania wyjaśnień pojęć ekonomicznych na czas • stosuje strategiczne myślenie
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy strategię działań • stosuje strategiczne myślenie

* Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania na oceny niższe.

Kryteria oceniania z SPECJALIZACJA FINANSOWA - PRAKTYKA według poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych	
Ocena	Poziom opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych
NIEDOSTATECZNY	0% - 39%
DOPUSZCZAJĄCY	40% - 55%
DOSTATECZNY	56% - 74%
DOBRY	75% - 85%
BARDZO DOBRY	86% - 94%
CELUJĄCY	95% - 100%

Opisowe kryteria oceniania w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu **SPECJALIZACJA FINANSOWA - PRAKTYKA**

Niedostateczny	<p>Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi przedstawić wyników swojej pracy w formie pisemnej i ustnej, - nie opanował elementarnych wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, -notorycznie nie przygotowuje się do lekcji, nie wykonuje ćwiczeń -odznacza się brakiem systematyczności i chęci do nauki, -nie przestrzega przepisów bhp i ppoż na zajęciach, -opuszcza zajęcia
----------------	---

Dopuszczający	<p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej -przestrzega przepisy bhp i ppoż -ma duże luki w wiadomościach i umiejętnościach – wykonuje ćwiczenia o niewielkim stopniu trudności -na lekcjach jest bierny pracuje opieszale, ćwiczenia wykonuje niestarannie i mało estetycznie, pracuje z grupą lub z pomocą nauczyciela, a mimo to popełnia wiele pomyłek -nie umie dokonać oceny poprawności wykonanych ćwiczeń -nie potrafi wyciągnąć wniosków z wykonanych ćwiczeń -prawidłowo przeprowadza ćwiczenia w początkowej fazie
Dostateczny	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej, opanował wiadomości i umiejętności podstawowe, -wykonuje ćwiczenia z dużymi błędami -przestrzega przepisów bhp i ppoż -samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej -wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, bez opisów -przy wykonywaniu ćwiczeń określonych programem nauczania jest mało samodzielny -pracuje tylko w grupie, jest mało staranny -nie umie określić poprawności wykonanych ćwiczeń
Dobry	<p>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wykonuje samodzielnie ćwiczenie -przestrzega przepisów bhp i ppoż -opanował wiadomości i umiejętności o umiarkowanym stopniu trudności -poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje i wykonuje samodzielnie typowe ćwiczenia -samodzielnie i higienicznie wykonuje ćwiczenia z poszczególnych działów określonych programem nauczania -popełnia drobne pomyłki przy wykonywaniu ćwiczeń, a estetyka -ćwiczeń jest na poziomie dobrym z pełnym opisem i wnioskami
Bardzo dobry	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przestrzega przepisów bhp i ppoż -sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami przewidzianymi programem nauczania -potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w sytuacjach nowych i nietypowych -osiąga minimum wymaganej wydajności -prawidłowo i bardzo sprawnie wykonuje ćwiczenia, pracuje w pełni samodzielnie -sprawnie omawia poszczególne etapy pracy – wyciąga poprawnie wnioski -wykonuje ćwiczenia bardzo starannie -estetycznie, dokładnie, z pełnym opisem i z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy -sprawnie przeprowadza analizę poprawności wykonania ćwiczeń

	-biegle charakteryzuje wnioski z przeprowadzonych ćwiczeń
Celujący	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: -ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową; zna literaturę zawodową, potrafi zastosować wiedzę w różnych sytuacjach problemowych -przestrzega przepisów bhp i ppoż -samodzielnie rozwija swoje zainteresowanie -startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach -jego wydajność pracy przekracza ustaloną normę minimalną -uczeń doskonale wykonuje zadania -wynik w pełni odpowiada warunkom odbioru, sporządza i analizuje wnioski

A. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIEDZY

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Ocena osiągnięć edukacyjnych powinna dotyczyć przede wszystkim poziomu opanowania umiejętności określonych efektami kształcenia opisanymi w podstawie programowej kształcenia zawodowego z uwzględnieniem kryteriów weryfikacji. Wszystkie oceny obligatoryjnie są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych).

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów może być dokonywana za pomocą:

- obserwacji pracy uczniów podczas wykonywania zadań,
- testów wiedzy,
- testów umiejętności praktycznych,
- ankiety samooceny uczniowskiej.

Sprawdzenie osiągnięć edukacyjnych uczących się powinno być dokonywane poprzez ocenę wykonanych ćwiczeń, projektów, ukierunkowaną obserwację czynności wykonywanych przez uczniów.

W trakcie kontroli i oceny osiągnięć uczniów należy zwracać uwagę na praktyczne zastosowanie opanowanej wiedzy i umiejętności, jakość wykonania zadań, posługiwanie się poprawną terminologią.

W procesie kontroli i oceny należy zwracać uwagę na opanowanie przez uczniów umiejętności sporządzania pism i dokumentów, brać pod uwagę zarówno ich poprawność merytoryczną, jak i formę sporządzania.

W końcowej ocenie pracy uczniów należy uwzględniać poprawność i jakość wykonania zadań, wyniki stosowanych osiągnięć testów wiedzy i umiejętności praktycznych oraz stosunek uczniów do wykonywania ćwiczeń, aktywność, zaangażowanie, wytrwałość w wykonywaniu zadań.

Indywidualizacja pracy z uczniem:

Należy każdorazowo dostosować warunki, środki, metody i formy nauczania do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

Nauczyciel realizujący program działu powinien:

- motywować uczniów do pracy,
- dostosowywać stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczniów,
- planować zadania do wykonania przez uczniów z uwzględnieniem ich zainteresowań,
- przygotowywać zadania o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczniów do korzystania z różnych źródeł informacji zawodowej.

Uczeń zdolny otrzymuje:

dotatkowe zadania dostosowane do jego potrzeb i możliwości,
adresy stron WWW, które zawierają informacje poszerzające tematykę zajęć.

Ponadto:

Uczniowi zdolnemu można przydzielić rolę asystenta nauczyciela, umożliwić prowadzenie wybranego fragmentu lub całej lekcji oraz motywować do brania udziału w konkursach i olimpiadach.

Uczeń z dysfunkcją – według zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej

B. TRYB UZYSKIWANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA

Uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych jest możliwe dla każdego ucznia, który wyrazi taką chęć i odbywa się w drodze rozmowy ucznia z nauczycielem nad poziomem spełnienia przez ucznia kryteriów na ocenę przewidywaną i wyższą, która może być uzupełniona wykonaniem przez ucznia wskazanych przez nauczyciela zadań. Ustalamy ocenę przewidywaną (nie tylko niedostateczną) dla każdego ucznia.